

Polecenia podsumowujące

1. Przedstaw początki Izraela.
2. Opisz sytuację polityczną starożytnego Izraela.
3. Scharakteryzuj religię żydowską.

Starożytny Izrael

Podsumowanie

5

Uwarunkowania geograficzne i ludność

Rozwój cywilizacji starożytnego Izraela na obszarze Bliskiego Wschodu.

Tereny uprawne – dolina rzeki Jordan i wschodnie wybrzeża Morza Śródziemnego.

Ziemie zamieszkałe przez plemiona koczownicze, w tym Hebrajczyków, zwanych też Izraelitami lub Żydami.

Tradycja biblijna

Niemożliwa do weryfikacji.

Kwestionowanie historyczności postaci i wydarzeń przez część historyków i archeologów.

Postacie wymienione w Biblii: Abraham, Jakub, Mojżesz, Dawid i Salomon.

Dzieje polityczne starożytnego Izraela

XV w. p.n.e. – Kanaan pod wpływami Egiptu.

XIII w. p.n.e. – przemieszczanie się plemion Hebrajczyków na tereny wyżynne.

X/IX w. p.n.e. – utworzenie Królestwa Izraela.

IX–VIII w. p.n.e. – istnienie Królestwa Izraela i Królestwa Judy.

722 p.n.e. – podbój Królestwa Izraela przez Asyrię.

586 p.n.e. – podbój Królestwa Judy przez Babilon – zburzenie świątyni jerozolimskiej, początek niewoli babilońskiej (początek diaspory).

538 p.n.e. – powrót Izraelitów do Palestyny.

167–160 p.n.e. – powstanie Machabeuszy.

66–73 n.e. – wojna żydowska – zburzenie przez Rzymian drugiej świątyni jerozolimskiej.

132–135 n.e. – powstanie Szymona Bar Kochby.

Religia

Judaizm – pierwsza religia monoteistyczna.

Dekalog – dziesięć przykazań.

Tora – święta księga judaizmu.

Talmud – komentarze do Tory oraz przepisy dotyczące życia religijnego.

Dwie świątynie jerozolimskie – miejsce kultu starożytnych Żydów.

Mur Zachodni (Ściana Płaczu) w Jerozolimie – najświętsze miejsce judaizmu, cel pielgrzymek i miejsce modlitw Żydów.

Synagoga – miejsce modlitwy oraz centrum wspólnoty religijnej Żydów.

Polecane publikacje

Israel Finkelstein, Neil Asher Silberman, *Dawid i Salomon*.

Odkrycia archeologiczne, które podważyły wiarygodność Biblii, Warszawa 2007.

Mario Liverani, *Nie tylko Biblia. Historia starożytnego Izraela*, Warszawa 2011.

Alan Unterman, *Żydzi. Wiara i życie*, Łódź 1989.

